

Balassagyarmati Törvényszék

9.Bf.163/2021/4. szám

A Balassagyarmati Törvényszék, mint másodfokú bíróság Balassagyarmaton, a 2022. március 7. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társa ellen indított büntetőügyben a Balassagyarmati Járásbíróság 2021. szeptember 16. napján kihirdetett 12.B.258/2019/45. számú ítéletét Terhelt2 II. rendű vádlott vonatkozásában megváltoztatja:

A folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége [Btk. 345. §] miatt indult eljárást megszünteti és a halmazati büntetésre utalást mellőzi a rendelkező részből.

A fellebbezéssel nem érintett Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében [Btk. 345. §] bűnösséget megállapító rendelkezést hatályon kívül helyezi és vele szemben e bűncselekmény miatt az eljárást megszünteti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 14.400.- (tizennégyezer-négyszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlott a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon fellebbezést jelenthet be.

Indokolás

[1] A Balassagyarmati Járásbíróság fenti számú, 2021. szeptember 16. napján tartott nyilvános tárgyaláson kihirdetett ítéletével Terhelt1 I. rendű vádlottat költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont), folytatólagosan

elkövetett hamis magánokirat felhasználás vétsége (Btk. 345. §), valamint számvitel rendjének megsértése büntette (Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont) miatt halmazati büntetésként 2 év, börtön fokozatú szabadságvesztésre és 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, utólagos végrehajtás esetére rendelkezett a feltételes szabadság lehetőségének legkorábbi időpontjáról. Terhelt2 II. rendű vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont) és folytatólagosan bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználás vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésként 1 év 4 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette, a végrehajtás utólagos elrendelése esetére rendelkezett a feltételes szabadság lehetőségének legkorábbi időpontjáról. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen Terhelt2 II. rendű vádlott és védője a bűnösség megállapítása miatt felmentéséért, az elévülés megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] Az ítélet Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában 2021. szeptember 16. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

[4] A Nógrád Megyei Főügyészség B.60/2021/2.BF. számú átiratában a fellebbezéseket részben – a II. rendű vádlott terhére rótt hamis magánokirat felhasználásának vétsége vonatkozásában – alaposnak tartotta azzal, hogy a bűncselekmény miatt a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja alapján elévülés okán nem Terhelt2 felmentésének, hanem vele szemben az eljárás megszüntetésének van helye. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást mentesként értékelte a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt hiányosságoktól, mely alapján egyetértett az elsőfokú bíróság által az elévülés félbeszakadásával kapcsolatban az ítélet 6. oldalának 2-4. bekezdéseiben rögzített álláspontjával, mely alapján az elsőfokú bíróság tévesnek értékelte a II. rendű vádlott védőjének perbeszédében az elévüléssel kapcsolatban kifejtetteket. Az elkövetés időpontja miatt helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság a Btk. 2. § alapján mely büntető törvény rendelkezései alkalmazandók. Azonban a kialakult bírói gyakorlat alapján az ítélet megváltoztatása érdekében hivatkozott arra, hogy bűnhalmazat esetén az egyes cselekmények külön-külön évülnek el, illetve a Btk. időbeli hatályának érvényesülését bűncselekményenként szükséges vizsgálni. Mivel a büntethetőség elévülése anyagi jogi kérdés ezért az elévülési idő változása ugyancsak az enyhébb elbírálás körébe tartozik. A II. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények azonos büntetési tétellel fenyegetettek a régi Btk. és a hatályos Btk. rendelkezései szerint is. A 2011. június 4. napján elkövetett bűncselekmények miatt a egyéb11 2015. július 23. napján kelt - a vádirati tényekkel azonos tartalmú – feljelentés alapján a nyomozó hatóság számára ismert volt, hogy nyomozás tárgyát képező bűncselekménynek több elkövetője van. Ezért a 2015. augusztus 5. napján elrendelt nyomozás a II. rendű vádlott vonatkozásában is félbeszakította az elévülést. A II. rendű vádlott terhére rótt, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének büntethetősége azonban – eltérően a költségvetési csalás büntettétől - az elkövetéskor hatályos régi Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt kedvezőbb elévülési szabály szerint már 2014. június 4. napján, vagyis még a feljelentés megtétele előtt elévült.

[5] Mindezek alapján indítványozta, hogy a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett Terhelt2 II. rendű vádlott vonatkozásában változtassa meg és az ellene folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt indult eljárást a Be. 567. § (1) bekezdés a) pont alapján elévülés miatt szüntesse meg és a rendelkező részből mellőzze a halmazati büntetésre utalást. Mivel a hamis magánokirat felhasználásának elévülésével kapcsolatban kifejtett álláspontja irányadó ezen

bűncselekményt tettesként megvalósító Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában - akivel szemben az ítélet 2021. szeptember 16. napján jogerőre emelkedett – a Be. 590. § (11) bekezdése alapján indítványozta, hogy az ítélet rá vonatkozó rendelkezését a törvényszék helyezze hatályon kívül és vele szemben is szüntesse meg ezen bűncselekmény miatt az eljárást.

[6] A nyilvános ülésen az ügyész az átiratban foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta.

[7] A nyilvános ülésen a II. rendű vádlott védője a tárgyaláson bejelentett fellebbezését változatlan tartalommal fenntartotta és elévülés miatt indítványozta az eljárás megszüntetését. Változatlanul fenntartott álláspontja szerint II. rendű vádlott tekintetében az elévülés 2015. január 28. napján kezdődő időpontjától a gyanúsítás közlésének 2019. június 26. napjáig nem tekinthető a vádlott olyan személynek, akivel szemben elkövetőként folytatott volna eljárást a nyomozó hatóság. Ezért a terhére rótt összes bűncselekmény vonatkozásában bekövetkezett az elévülés, mely miatt az eljárás megszüntetésének van helye.

[8] A vádlott és a védő fellebbezése aseptalan, míg az ügyészi átiratban foglaltak az alábbiak szerint alaposak.

[9] A törvényszék, mint másodfokú bíróság a Be. 579. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a Be. 599. § (1) bekezdés alapján tartott nyilvános ülésen bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 590. § (1) bekezdés szerint az azt megelőző eljárással együtt. A Be. 590. § (2) bekezdés alapján a törvényszék az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, bűncselekmény minősítésére a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki milyen okból fellebbezett.

[10] Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság olyan eljárási szabályt nem vétett, mely az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezetett volna.

[11] A védelmi fellebbezés tartalma alapján, figyelemmel arra, hogy az elévülési idő olyan anyagi jogi kategória, mely az eljárás lefolytatásának akadályát képezi, ezért a törvényszék elsődlegesen e tekintetben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. Eljárási akadály felmerülése esetén ugyanis a bíróságnak a büntetőeljárást nyomban meg kell szüntetni, a büntetőjogi felelősség tárgyában a további vizsgálódás kizárt.

[12] A Be. 4. § értelmében büntetőeljárás nem indítható, illetve a megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni, ha az elkövető cselekményét már jogerősen elbírálták kivéve a rendkívüli jogorvoslati eljárások és egyes különleges eljárások esetét. A Be. 4. § (3) bekezdése és (6) bekezdése alapján törvény határozza meg azokat a további okokat, amelyek fennállása esetén büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni vagy felmentő ítéletet kell hozni. A Btk. 25. § b) pont az elévülést büntethetőséget megszüntetési okként szabályozza, mint anyagi jogi kategória. Amennyiben az elévülés beáll az elkövetőnek alanyi joga keletkezik arra, hogy ne lehessen megbüntetni, a Be. 4. § alapján pedig fennáll a büntetőeljárás megindításának tilalma, illetve a már megindult büntetőeljárás megszüntetési kötelezettsége. A bírósági eljárásban a tárgyalás előkészítése során a Be.492.§ (2) bekezdés c) pont, a tárgyalás kitűzése után a Be.11. § (1) bekezdés, az elsőfokú eljárás során tárgyaláson kívül a Be.537. § (1) bekezdés c) pont, az elsőfokú ügydöntő határozatban a Be.567. § (1) bekezdés a) pont, míg a másodfokú eljárásban (Be. 607. § (1) bekezdés) is biztosítja a Be. hatályos rendelkezése alapján.

[13] Jelen esetben a vád tárgyát Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben költségvetési csalás büntette, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége és számvitel rendje megsértése büntette, míg Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette, ezzel halmazatban bűnsegédként,

folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége képezte. Az elévülés vizsgálata a fentiek tekintetében a bírói szakra hárult. Az elsőfokú bíróság ekörben helyesen vetette el a II. rendű vádlott védőjének perbeszédében és a fellebbezésben fenntartott álláspontját. Helyes azon megállapítása, hogy az elévülési időt azok az ügy előrevitelét célzó, érdemi eljárási cselekmények szakítják félbe, melyek ténybeli apja azonos az utóbb vád tárgyává tett cselekmények ténybeli alapjával, illetve meghatározott személy – későbbi terhelt – ellen az említett tények bekövetkezésével játszott szerepének tisztázására irányulnak. E feltételek teljesülése esetén az elévülés attól függetlenül félbeszakad, hogy a büntetőeljárás megindítására ismeretlen vagy már ismert személy ellen kerül sor, illetőleg attól függetlenül, hogy a vádlott gyanúsított kihallgatása megtörtént. Ezzel kapcsolatban a BH. 2017.40. számú eseti döntés alapját a törvényszék kiegészíti azzal, hogy az elkövető és a terhelt nem azonos fogalom. Az elkövető, aki a bűncselekmény Btk. általános és különös részében meghatározott törvényi tényállást megvalósítja, szükségszerű kapcsolat áll fenn a bűncselekmény és valamely személy között, kilétének nincs jelentősége. A nyomozás az elkövető felelősségre vonása végett történik, vagyis objektíve az elkövető ellen irányul, függetlenül attól, hogy annak a kiléte ismert vagy sem. Ezzel szemben a terhelt, nem jogi fogalom, hanem már tényadat.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen rögzítette, hogy az elévülési idő kezdő időpontja 2011. június 4., mely időponttól megindult elévülési időt a Btk. 28. § (1) bekezdése alapján félbeszakította a NAV Dél-alföldi Regionális Bünyügyi Igazgatóságának 2015. július 23. napján tett azon feljelentése, mely olyan cselekményt írt körül, amelybe a II. rendű vádlott cselekvősége is beletartozott. A 2015. augusztus 5. napján elrendelt nyomozás a feljelentésben foglalt valamennyi cselekményre kiterjedt. Ezért tévedett az elsőfokú bíróság amikor a z elévülési időt a Btk. 2. § alapján kizárólag az irányadó anyagi jogi rendelkezések kedvezőbb elbírálása érdekében elvégzett ütköztetése során vizsgálta.

[15] A Btk. 2. § második mondata kizárja az új Btk. visszaható erejét, de kivételt képez, amikor az elkövetéskor még bűncselekményt megvalósító magatartás a hatályban lévő Btk. szerint már nem bűncselekmény vagy bűncselekmény ugyan, de azt az új Btk. szerint enyhébben kell elbírálni. Mindebből adódik, hogy a Btk. 2. § alkalmazása során mindig a vád tárgyává tett bűncselekményekre konkretizálva szükséges vizsgálni. Elsőként vizsgálandó, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény az új Btk. értelmében is bűncselekmény-e, amennyiben nem a Btk. 2. § második mondat első fordulata alapján az új törvény alkalmazása kötelező, vagyis a büntetőeljárás akadályára tekintettel nem folytatható eljárás, azt meg kell szüntetni. Ilyenkor fel sem merülhet annak a mérlegelése, hogy az elbírálás szempontjából melyik törvény az enyhébb. Abban az esetben azonban, ha a vádban foglalt további bűncselekmények, vagy valamennyi bűncselekmény vonatkozásában az elkövetéskor fennálló büntetőjogi felelősség az új Btk. szerint sem szűnt meg, szükséges a régi és az új teljes összevetésével megállapítani, hogy összehatásában melyik eredményez enyhébb elbírálást. Vagyis a bűncselekmény elévülésének kedvezménye mindig elsődleges a további bűncselekményeket érintő és el nem évült bűncselekmények elbírálása során kedvezőbb rendelkezések alkalmazása során.

[16] Ennek figyelembevételével a II. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények tekintetében elvégzett vizsgálódás alapján megállapítható, hogy az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint a büntethetőség a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével évül el. A hatályos Btk. 26. § (1) bekezdése alapján a büntethetőség – (2) és (3) bekezdésben meghatározott kivételekkel – elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább 5 év elteltével. A II. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények azonos büntetési tétellel fenyegetettek a régi és a hatályos Btk. alapján is. Mindezek alapján – figyelemmel arra, hogy a törvényszék is osztotta

a főügyészség átiratában foglaltakat és az elsőfokú ítélet 6. oldal 2-4 bekezdésében rögzítetteket, ezért a nyomozás 2015. augusztus 5. napján történt elrendelése a II. rendű vádlott vonatkozásában is félbeszakította az elévülést. Az egyes bűncselekmények tekintetében elvégzett vizsgálat eredményeként azonban megállapítható, hogy a hamis magánokirat felhasználása vétsége, melynek büntetési tétele 1 év – a régi, vagyis az elkövetéskor hatályos Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt kedvezőbb elévülési rendelkezés alapján – már 2014. június 4. napján, vagyis a feljelentés megtétele (2015. július 23.) és a nyomozás előtt (2015. augusztus 5.) elévült.

[17] Mindezek alapján a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta és a Terhelt2 II. rendű vádlott ellen folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt indult eljárást a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja alapján elévülés miatt megszüntette és a rendelkező részből mellőzte a halmazati büntetésre utalást.

[18] Ezen túlmenően a II. rendű vádlott terhére rótt további bűncselekmény tekintetében a hatályos Btk. rendelkezései megállapíthatóan enyhébb elbírálást tesznek lehetővé.

[19] Az elsőfokú bíróság Terhelt2 II. rendű vádlott vonatkozásában az eljárási szabályok megtartásával feltárta és értékelési körébe vonta az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges bizonyítékokat, a bizonyítékok okszerű tartalmának megfelelő értékelésével megalapozottan állapította meg, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott által befogadott és Terhelt2 II. rendű vádlott által a cég7 Kft, valamint a cég6 Kft. nevében kiállított hat darab számla valótlan tartalmú volt. Az igazságügyi adó és könyvszakértői vélemény alapján pedig helyesen rögzítette az okozott vagyoni hátrány összegét is. Az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységben okszerűtlenség, logikai hiba nincsen.

[20] A megállapított tényállás ezért mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt hiányosságoktól és a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

[21] A tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére a költségvetési csalás büntette miatt, a cselekmény minősítése a hatályos Btk. rendelkezései szerint törvényes.

[22] Az elsőfokú bíróság Terhelt2 vonatkozásában helyesen tárta fel a büntetés kiszabási körülményeket, ennek során a Btk. 79. § -ban foglalt büntetési célok valóra váltása érdekében végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása szükséges volt. Ugyanakkor a jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettének tárgyi súlyára tekintettel a törvényi minimumot csekély mértékben meghaladó és a középértéktől lényegesen enyhébb tartamban kiszabott szabadságvesztés - mely a felfüggesztés okán

[23] figyelemmel volt a vádlott személyi körülményeire is, - a bűnösség körének szűkülése ellenére sem tekinthető eltúlzottnak.

[24] Mivel a hamis magánokirat felhasználásának vétsége elévülésével kapcsolatban fent kifejtettek irányadók voltak a bűncselekményt tettesként elkövető Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében is, ezért a törvényszék a vele szemben 2021. szeptember 16. napján jogerőre emelkedett ítélet miatt a Be. 590. § (11) bekezdése alapján a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségét érintő elsőfokú rendelkezést is hatályon kívül helyezte és vele szemben is megszüntette az eljárást.

[25] A törvényszék ítéletével szemben Terhelt1 I. rendű vádlott és Terhelt2 II. rendű vádlott az ítélet kézhezvételétől számított 8 napon belül a Be. 615. § alapján jelenthet be fellebbezést.

Balassagyarmat, 2022. március 7.

Lászlóné dr. Verebélyi Edina s.k. a tanács elnöke
dr. Szepesi Ágnes s.k. előadó bíró
dr. Lajkó Péter s.k. bíró